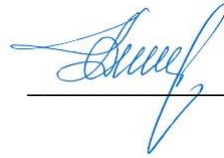

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра геоматики, землеустрою та планування територій

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
проф. С.М. ШЕВЧУК
“01” вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (обов'язкова навчальна дисципліна)

ГАЗОНОЗНАВСТВО ТА ЛУКІВНИЦТВО (назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма «Садово-паркове господарство»
спеціальність – 206 Садово-паркове господарство
галузь знань 20 – Аграрні науки та продовольство
освітній ступінь Бакалавр
Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

Полтава
2027/2028 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Газонознавство та лукивництво» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Садово-паркове господарство» спеціальності 206 Садово-паркове господарство

Мова викладання – державна

Розробники:

БАГАН Алла, доцент кафедри геоматики, землеустрою та планування територій,
к. с.-г. н., доцент

“01”вересня 2025 року

(підпис)

(Алла БАГАН)
(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено на засіданні кафедри геоматики, землеустрою та планування територій
протокол від “01”вересня 2025 року № 1.

Погоджено гарантом освітньо-професійної програми «Садово-паркове
господарство»

“01”вересня 2025 року

(підпис)

(Світлана ГАПОН)
(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено головою ради з якості вищої освіти
спеціальності «Садово-паркове господарство»

(підпис)

(Алла БАГАН)
(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

протокол від “01”вересня 2025 року № 1.

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3,0
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	4 (206 СПГ бд 2024)
Семестр	7
Лекції (годин)	16
Лабораторні (годин)	14
Самостійна робота(годин)	60
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Сформувати у здобувачів вищої освіти знання про основні поняття із газознавства і лукувництва; уміння підбирати асортимент газонних трав за біоекологічними особливостями для формування газонів залежно від призначення; обґрунтовувати використання технологічних прийомів догляду за газонами відповідно до вимог замовника.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення навчальної дисципліни є дисципліни, що передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньої програми, – Ботаніка з основами екології рослин, Генетика з основами селекції, Квітникарство, Ландшафтна архітектура та дизайн, Агротехніка у садово-парковому господарстві.

4. Компетентності:

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтно́ї архітектури, садово-паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні:

ЗК08. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК09. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові:

ФК01. Здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації компонентів

садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо).

ФК04. Здатність формувати й підтримувати в належному стані газонний покрив об'єктів садово-паркового господарства.

ФК09. Здатність формувати композиційні ансамблі об'єктів садово-паркового господарства

5. Результати навчання:

РН05. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування декоративних рослин та рослинних садово-паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста.

РН10. Проектувати та організовувати заходи з вирощування садивного матеріалу декоративних трав'яних та квітникових рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника.

Співвідношення результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Результат навчання	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
РН05. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування декоративних рослин та рослинних садово-паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста.	знати основні поняття із газонознавства і лукувництва
	уміти підбирати асортимент газонних трав за біоекологічними особливостями та залежно від типу газонів
РН10. Проектувати та організовувати заходи з вирощування садивного матеріалу декоративних трав'яних та квітникових рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника.	аналізувати видовий склад газонних трав для формування газонів
	знати основи класифікації газонів та лук
	уміти організовувати заходи із формування газонів залежно від призначення
	обґрунтовувати використання технологічних прийомів догляду за газонами відповідно до вимог замовника

6. Методи навчання і викладання:

- словесні (лекція, розповідь, пояснення);
- наочні (ілюстрування, спостереження);
- практичні (лабораторні роботи, робота з навчально-методичною літературою);
- мультимедійні (використання мультимедійних презентацій);
- методи усного контролю (опитування, доповідь);
- методи письмового контролю (самостійна робота).

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Газонознавство і луківництво як наука: значення і завдання дисципліни

Значення газонознавства як науки. Газонний культурфітоценоз. Історія розвитку газонів. Значення газонів. Луківництво як наука. Класифікація лук. Причини зміни рослинності лук.

Тема 2. Типи газонів. Характеристика дернини

Класифікація газонів. Біоморфологічна характеристика газонної дернини. Експлуатаційно-механічні властивості газонної дернини: опір дернини на розрив, несуча здатність дернини, зношувальна стійкість, старіння дернини і заходи боротьби, розмивання і пилоутворення газонів.

Тема 3. Біологічна характеристика газонних трав

Основні поняття про біологічні особливості газонних трав. Екобіоморфи або життєві форми газонних трав. Кореневищні злаки. Нещільнокущові злаки. Кореневищно-кущові злаки. Дерновинні злаки. Щільнодерновинні злаки. Нещільнодерновинні злаки. Злаки зі стелючими надземними пагонами. Бульбові і цибулинні злаки. Стрижнекореневі трави. Кущові бобові трави. Бобові зі стелючими пагонами. Безстеблові бобові. Бобові із чіпкими пагонами. Осокові трави. Різнотрав'я.

Тема 4. Екологічна характеристика газонних трав

Відношення до води. Транспіраційний коефіцієнт. Посухостійкість газонних трав. Відношення до родючості ґрунту. Відношення до температури. Відношення до умов освітлення.

Тема 5. Утворення газонних культурфітоценозів

Взаємовідносини ценопопуляцій у газонних культурфітоценозах. Типи пагоноутворення. Життєздатність ценопопуляцій газонних трав у культурфітоценозах. Показники життєздатності ценопопуляцій у газонних культурфітоценозах. Складання газонних травосумішок.

Тема 6. Формування газонів

Особливості підготовки ґрунту під газони. Система удобрення газонів. Агрохімічна характеристика добрив. Спосіб посіву насіння газонних трав. Спосіб дернування. Спосіб гідропосіву. Спосіб влаштування газонів на основі спеціальних решітчастих конструкцій.

Тема 7. Характеристика видового складу газонних трав

Родина Злакові: Рід Тонконіг, Рід Костриця, Рід Польовиця, Рід Райграс, Рід Житняк. Родина Бобові: Рід Лядвенець, Рід Люцерна, Рід Конюшина. Родина Осокові.

Тема 8. Догляд за газонами

Обґрунтування технологічних прийомів догляду за газонами. Полив газону. Скошування травостою. Підживлення газонів. Заходи боротьби з бур'янами. Землювання газонів. Механічна обробка дернини. Захист від шкідників і хвороб. Ремонт газонів.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма 206 СПГ бд 2024			
	усього	у тому числі		
		л	лаб	с.р.
Тема 1. Газонознавство і луківництво як наука: значення і завдання дисципліни	9	2	-	7
Тема 2. Типи газонів. Характеристика дернини	11	2	2	7
Тема 3. Біологічна характеристика газонних трав	9	2	-	7
Тема 4. Екологічна характеристика газонних трав	9	2	-	7
Тема 5. Утворення газонних культурфітоценозів	12	2	2	8
Тема 6. Формування газонів	14	2	4	8
Тема 7. Характеристика видового складу газонних трав	12	2	2	8
Тема 8. Догляд за газонами	14	2	4	8
Усього годин	90	16	14	60

8. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма 206 СПГ бд 2024
Тема 2. Типи газонів. Характеристика дернини		
1	Характеристика газонних трав за еколого-біоморфологічними особливостями	2
Тема 5. Утворення газонних культурфітоценозів		
2	Підбір травосумішок для різних типів газонів	2
Тема 6. Формування газонів		
3	Система удобрення газонів залежно від типу ґрунту	2
4	Визначення посівних якостей насіння газонних трав	2
Тема 7. Характеристика видового складу газонних трав		
5	Характеристика газонних трав за еколого-біологічними особливостями	2
Тема 8. Догляд за газонами		
6	Система технологічних прийомів догляду за газонами	2
7	Підбір засобів захисту рослин та добрив під час догляду за газонами	2
	Разом	14

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	денна форма 206 СПГ бд 2024
Тема 1. Газонознавство і луківництво як наука: значення і завдання дисципліни	7
Тема 2. Типи газонів. Характеристика дернини	7
Тема 3. Біологічна характеристика газонних трав	7
Тема 4. Екологічна характеристика газонних трав	7

Тема 5. Утворення газонних культурфітоценозів	8
Тема 6. Формування газонів	8
Тема 7. Характеристика видового складу газонних трав	8
Тема 8. Догляд за газонами	8
Разом	60

10. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

11. Оцінювання результатів навчання

Результати навчання	Форми контролю результатів навчання
РН05. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування декоративних рослин та рослинних садово-паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста.	<i>Форми поточного контролю знань:</i> опитування, виконання лабораторних робіт та їх захист, виконання завдань самостійної роботи, розв'язування тестів. <i>Форма семестрового контролю – залік.</i>
РН10. Проектувати та організовувати заходи з вирощування садивного матеріалу декоративних трав'яних та квітникових рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника.	

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми /Форма семестрового контролю	Форма контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	опитування	виконання лабораторних робіт та їх захист	виконання завдань самостійної роботи	розв'язування тестів	
Тема 1. Газонознавство і лукивітництво як наука: значення і завдання дисципліни	2	-	4		6
Тема 2. Типи газонів. Характеристика дернини	2	6	4	10	12

Тема 3. Біологічна характеристика газонних трав	2	-	4		6
Тема 4. Екологічна характеристика газонних трав	2	-	4		6
Тема 5. Утворення газонних культурфітоценозів	2	6	4		12
Тема 6. Формування газонів	2	12	4		18
Тема 7. Характеристика видового складу газонних трав	2	6	4		12
Тема 8. Догляд за газонами	2	12	4		28
Разом	16	42	32	10	100

Шкала та критерії оцінювання виконання лабораторних робіт та їх захист

Кількість балів	Критерії оцінювання
6	виконано завдання лабораторної роботи із звітом, продемонстровано висновок виконаної роботи та повна відповідь на контрольні запитання, на високому рівні виявлено знання про основні поняття із газонознавства і луківництва; уміння підбирати асортимент газонних трав за біоекологічними особливостями для формування газонів залежно від призначення; обґрунтовувати використання технологічних прийомів догляду за газонами відповідно до вимог замовника.
5	виконано завдання лабораторної роботи із звітом, продемонстровано висновок виконаної роботи та неповна відповідь на контрольні запитання, на високому рівні виявлено знання про основні поняття із газонознавства і луківництва; на достатньому рівні сформовано уміння підбирати асортимент газонних трав за біоекологічними особливостями для формування газонів залежно від призначення; обґрунтовувати використання технологічних прийомів догляду за газонами відповідно до вимог замовника.
4	виконано завдання лабораторної роботи із звітом, продемонстровано висновок виконаної роботи та повна відповідь на контрольні запитання, на достатньому рівні виявлено знання про основні поняття із газонознавства і луківництва; уміння підбирати асортимент газонних трав за біоекологічними особливостями для формування газонів залежно від призначення; обґрунтовувати використання технологічних прийомів догляду за газонами відповідно до вимог замовника.
3	виконано завдання лабораторної роботи із звітом, продемонстровано висновок виконаної роботи та коротка відповідь на контрольні запитання із суттєвими помилками, на середньому рівні відмічено знання про основні поняття із газонознавства і луківництва; уміння підбирати асортимент газонних трав за біоекологічними особливостями для формування газонів залежно від призначення; обґрунтовувати використання технологічних прийомів догляду за газонами відповідно до вимог замовника.
2	виконано завдання лабораторної роботи із звітом, продемонстровано висновок виконаної роботи та коротка відповідь на деякі контрольні запитання, на середньому рівні відмічено знання про основні поняття із газонознавства і луківництва; на недостатньому рівні сформовано уміння підбирати асортимент газонних трав за біоекологічними особливостями для формування газонів залежно від призначення.
1	виконано завдання лабораторної роботи із звітом, продемонстровано висновок виконаної роботи та коротка відповідь на деякі контрольні запитання, на низькому рівні відмічено знання про основні поняття із газонознавства і луківництва.
0	не виконано завдання лабораторної роботи, відсутні базові знання з навчальної дисципліни

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	повністю виконано завдання самостійної роботи, на високому рівні продемонстровано знання про основні поняття із газонознавства і луківництва; уміння підбирати асортимент газонних трав за біоекологічними особливостями для формування газонів залежно від призначення; обґрунтовувати використання технологічних прийомів догляду за газонами відповідно до вимог замовника.
3	неповністю виконано завдання самостійної роботи, на достатньому рівні продемонстровано знання про основні поняття із газонознавства і луківництва; уміння підбирати асортимент газонних трав за біоекологічними особливостями для формування газонів залежно від призначення; обґрунтовувати використання технологічних прийомів догляду за газонами відповідно до вимог замовника.
2	частково виконано завдання самостійної роботи, на середньому рівні продемонстровано знання про основні поняття із газонознавства і луківництва; уміння підбирати асортимент газонних трав за біоекологічними особливостями для формування газонів залежно від призначення; обґрунтовувати використання технологічних прийомів догляду за газонами відповідно до вимог замовника.
1	частково виконано завдання самостійної роботи, на недостатньому рівні продемонстровано знання про основні поняття із газонознавства і луківництва; уміння підбирати асортимент газонних трав за біоекологічними особливостями для формування газонів залежно від призначення
0	не виконано завдання самостійної роботи, відсутні базові знання з навчальної дисципліни

Шкала та критерії оцінювання опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	повна змістовна відповідь; на високому рівні продемонстровано знання про основні поняття із газонознавства і луківництва; уміння підбирати асортимент газонних трав за біоекологічними особливостями для формування газонів залежно від призначення; обґрунтовувати використання технологічних прийомів догляду за газонами відповідно до вимог замовника.
1	коротка відповідь, на середньому рівні показано знання про основні поняття із газонознавства і луківництва; уміння підбирати асортимент газонних трав за біоекологічними особливостями для формування газонів залежно від призначення.
0	відсутня відповідь та не засвоєний матеріал, не продемонстровано базові знання з навчальної дисципліни

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	правильна відповідь на 26-30 питань, на досить високому рівні продемонстровано знання про основні поняття із газонознавства і луківництва; уміння підбирати асортимент газонних трав за біоекологічними особливостями для формування газонів залежно від призначення; обґрунтовувати використання технологічних прийомів догляду за газонами відповідно до вимог замовника.
7-8	правильна відповідь на 21-25 питань, на достатньому рівні продемонстровано знання про основні поняття із газонознавства і луківництва; уміння підбирати асортимент газонних трав за біоекологічними особливостями для формування газонів залежно від призначення; обґрунтовувати використання технологічних прийомів догляду за газонами відповідно до вимог замовника.
5-6	правильна відповідь на 16-20 питань, на середньому рівні продемонстровано знання

	про основні поняття із газонознавства і луківництва; уміння підбирати асортимент газонних трав за біоекологічними особливостями для формування газонів залежно від призначення; обґрунтовувати використання технологічних прийомів догляду за газонами відповідно до вимог замовника.
3-4	правильна відповідь на 11-15 питань, на низькому рівні продемонстровано знання про основні поняття із газонознавства і луківництва; уміння підбирати асортимент газонних трав за біоекологічними особливостями для формування газонів залежно від призначення.
1-2	правильна відповідь на 6-10 питань, на недостатньому рівні продемонстровано знання основні поняття із газонознавства і луківництва; уміння підбирати асортимент газонних трав за біоекологічними особливостями для формування газонів залежно від призначення.
0	правильну відповідь на 0-5 питань, відсутні базові знання з навчальної дисципліни

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене під час вивчення навчальної дисципліни

Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, необхідного для вивчення навчальної дисципліни, забезпечує *навчальна лабораторія садово-паркового господарства та ландшафтного проєктування* кафедри геоматики, землеустрою та планування територій: персональні комп'ютери або ноутбуки, під'єднані до мережі Internet; програмне забезпечення: MS Windows, MS Office, хмарні додатки Google, веб-браузери, мережа Wi-Fi, мультимедійне обладнання (проектор), елементи дистанційного навчання системи Moodle, платформа Google Meet; обладнання: зразки насіння газонних трав, ваги лабораторні електронні, чашки Петрі, металеві бюкси, спеціальні матеріали і засоби

13. Політика навчальної дисципліни

- *щодо термінів виконання та перескладання*: Семестровий контроль проводиться у формі заліку. Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше, ніж межа незадовільного навчання на дату семестрового контролю. Здобувачу вищої освіти, який одержав під час екзаменаційної сесії незадовільну оцінку або не був допущений до семестрового контролю, дозволяється ліквідувати підсумкову академічну заборгованість. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це директорат навчально-наукового інституту. Директор навчально-наукового інституту своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу директорату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового

інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.

- *щодо академічної доброчесності*: Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та семестрового контролю результатів навчання. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності покладається на здобувачів вищої освіти. Здобувач повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті, Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у Полтавському державному аграрному університеті.

- *щодо відвідування занять*: Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Усі види завдань (згідно робочої програми навчальної дисципліни) повинні бути виконані. Пропуски занять повинні бути відпрацьовані. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.

- *щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти*: Для визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті за освітнім компонентом, здобувач вищої освіти звертається із заявою до директора навчально-наукового інституту. Визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті за освітнім компонентом відбувається на платформах Prometheus, Coursera та ін. Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті, здійснює Комісія шляхом проведення співбесіди або контрольного заходу. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

- *щодо оскарження результатів оцінювання*: Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту. Заяву щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, яка протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутності підстав оскарження результату оцінювання. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача, який проводив контрольний захід.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Дідур І.М., Прокопчук В.М., Панцирева Г.В., Циганська О.І. Рекреаційне

садово-паркове господарство. Навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ 2020. 328 с.

2. Дудин Р.Б., Роговський С.В., Крупа Н.М. Консервація, реставрація та реконструкція садово-паркових об'єктів: Навчальний посібник. Львів: Видавництво «Новий Світ-2000», 2021. 258 с.
3. Швиденко І.М. Газони і луківництво: курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання за спеціальністю 206 «Садово-паркове господарство». Харків. 2024. 100 с.

Допоміжні:

4. Дідур І.М., Прокопчук В.М., Циганська О.І., Циганський В.І. Газони. Технологічні особливості створення та експлуатації. Навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2019. 293 с.
5. Чоловський Ю.М., Мамалига В.С., Підпалій І.Ф., Забарний О.С., Липовий В.Г., Матусяк М.В. Газони. Навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.090103 «Лісове і садово-паркове господарство». Вінниця: РВВ ВНАУ, 2014. 186 с.
6. Пушка І.М. Луківництво та газони: навч. посіб. Умань: УНУС, 2018 р. 87 с.
7. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць: Підручник. Вид. 2-ге. Львів: Світ, 2008. 456 с.
8. Ковтун С.І. Газони. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів. Львів: Світ, 2008. 64 с.
9. Влох В.Г., Кириченко Н.Я., Когут П.М. Луківництво: підруч. К.: Урожай, 2003. 392 с.
10. Марініч Л.Г., Шакалій С.М., Баган А.В. Характеристика вихідного матеріалу стоколосу безостого для газонного використання. *Вісник ПДАА*, 2022. №4. С. 19-24. Doi: 10.31210/visnyk2022.04.02.
11. Шакалій С.М., Баган А.В., Юрченко С.О. Трав'янисті декоративні рослини для ландшафтного дизайну. *Sworld & D.A. Tsenov Academy of Economics Svishtov, Bulgaria*. 2023. С. 47-53.

Інформаційні ресурси

1. Електронний репозитарій ПДАУ. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/home>
2. Електронна бібліотека ПДАУ. URL: <https://lib.pdau.edu.ua>
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Coursera: <https://www.coursera.org.ua>
5. Prometheus: <https://prometheus.org.ua>
6. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: <https://zakon.rada.gov.ua>